

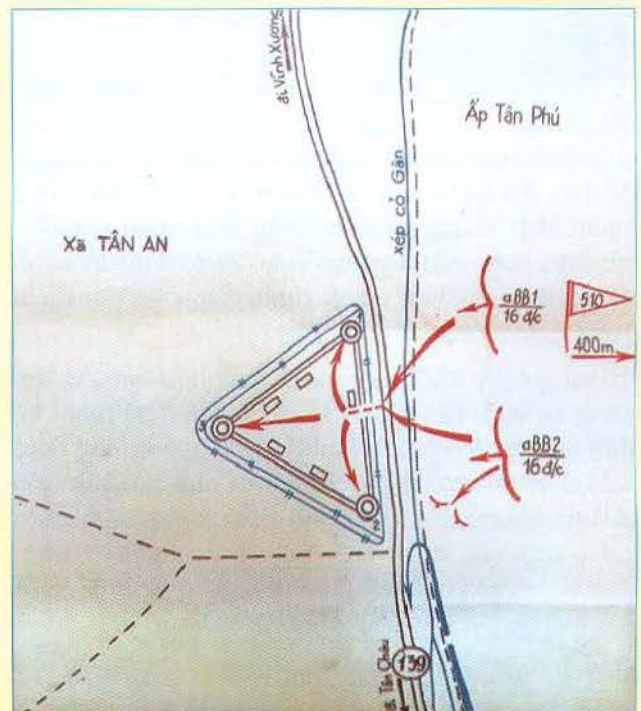
TRẬN BINH VẬN KẾT HỢP QUÂN SỰ ĐÁNH ĐỒN TÂN AN (TÂN CHÂU) CỦA LỰC LƯỢNG ĐBB 510 NGÀY 02/7/1960

✎ **NGUYỄN NGÂN**

Đồn tam giác Tân An thuộc ấp Tân Phú, xã Tân An. Đồn nằm cạp theo lộ đất từ vàm xáng Tân An lên Vĩnh Xương, cách chi khu Tân Châu 9km về phía Tây Bắc, cách biên giới Việt Nam - Campuchia tại Vĩnh Xương 7km về phía Nam, cách bờ sông Tiền 1.3 km. Bốn phía quanh đồn là ruộng rẫy của dân. Địa hình quanh đồn bị che khuất cây cối, thuận lợi cho ta hành quân trú ẩn. Cách lộ khoảng 20 mét có con rạch nhỏ chảy cạp theo lộ gọi là xép Cỏ Găn. Từ đó ra bờ sông là cù lao Cỏ Găn. Trong cù lao có nhiều ao, hồ, lung; cỏ mọc rậm rạp, địa hình rất phức tạp,... Với địa hình phức tạp, địch ít khi hành quân càn quét vào khu vực này, vì vậy, nơi đây có nhiều thuận lợi cho lực lượng ta ém quân. Huyện ủy, Chi ủy xã Tân An dùng nơi này làm căn cứ lỏm của địa phương. Nhìn chung, địa hình xã Tân An rất thuận lợi cho ta trong việc đóng trú, ém quân ở thời gian ngắn để hoạt động quanh vùng.

Đồn tam giác Tân An được xây dựng trên nền đồn cũ của Pháp, lô cốt là bờ tường được xây dựng bằng đá học kiên cố. Hai lô cốt 1 và 2 cạp đường đi, cách mép đường 5 mét. Giữa lô cốt 1 và 2 là cổng đồn; lô cốt 3 nằm trong đồn, khoảng cách giữa các lô cốt 1, 2 và 3 khoảng 40 mét. Bờ tường cao khoảng 1,7 mét. Phía ngoài tường được đắp đất. Phía ngoài bờ tường địch làm hàng rào dây thép gai khoảng 3 đến 4 lớp. Hàng rào được chằng chéo vững chắc. Hướng phòng thủ chủ yếu của đồn là hướng Nam. Vì vậy mà lô cốt 2 được xây hai tầng để quan sát từ xa.

Đại đội bảo an tỉnh của địch đóng chốt tại 3 đồn trong xã Tân An và Vĩnh Xương, đó là các đồn Tân An, Bến Nước, Vĩnh Xương. Ban chỉ huy đại đội đóng ở đồn Vĩnh Xương. Đồn Tân An do một trung đội 36 tên đóng giữ, địch trang bị 3 khẩu trung liên, còn lại là Thomson, Carbine, Garant. Binh lính trong đồn Tân An có hơn 2/3 là bọn ác ôn. Chúng đã tham gia lính đánh thuê trong thời kỳ chống Pháp. Địch ở đây chủ quan, cho là ta chưa



Sơ đồ và diễn biến trận đánh đồn Tân An (Phú Châu, nay là Tân Châu) ngày 2/7 /1960. Ảnh: N.N chụp lại

đủ sức đánh đồn, lại thường tổ chức tiệc rượu, đánh bài,... cả ngày lẫn đêm; kỷ luật lỏng lẻo, canh gác chênh mảng.

Sau khi nhận nhiệm vụ của Tỉnh ủy, tiểu đoàn 510 do đồng chí Tư Nam làm Tiểu đoàn trưởng cùng một số cán bộ tiểu đội đã bí mật về cù lao Cỏ Găn gặp cán bộ địa phương để nghiên cứu đồn và gặp cơ sở bàn kế hoạch hành động. Gần nửa tháng nghiên cứu và gặp cơ sở, ta đã nắm chắc phương cách bố phòng, quy luật hoạt động, tình hình sinh hoạt của địch... Ban chỉ huy đã xây dựng các chiến thuật cho trận đánh. Trước tiên cho một lực lượng nhỏ về ém quân tại cù lao Cỏ Găn. Kế đến cho cơ sở trong đồn dụ bớt 2/3 binh lính địch trong đồn ra ngoài ăn nhậu, đánh bài. Khi có tín hiệu của cơ sở, tất cả ập vào đánh chiếm đồn.

Khi tất cả kế hoạch được tính toán kỹ lưỡng, tối ngày 29/6/1960, sau khi kiểm tra công tác chuẩn bị lần cuối, đơn vị bắt đầu hành quân từ căn cứ về hướng đồn Tân An. Trong đêm, lực lượng ta đã đến

các vị trí tập kết giữa đồng cù lao xép Cỏ Găn. Được cơ sở hướng dẫn, toàn bộ lực lượng phân tán vào rừng tre để ém quân chờ thời cơ.

Ngày 30/6/1960, suốt cả ngày lực lượng ta vẫn chưa tạo được thời cơ để vào đồn. Chiều hôm sau, ngày 01/7, đồng chí cán bộ được phân công hóa trang hợp pháp vào đồn để liên lạc với nội tuyến của ta trong đồn bị giao động tư tưởng, từ chối không nhận nhiệm vụ này.

Liên ngay đó, Ban chỉ huy tiểu đoàn cùng đồng chí Bí thư Huyện ủy Phú Châu và toàn thể cán bộ chủ chốt của trận đánh phải mở cuộc họp đột xuất để thay đổi kế hoạch trận đánh. Ta quyết định thay người khác đóng giả xâm nhập hợp pháp vào đồn kết hợp cùng nội tuyến của ta trong đồn để hành động. Ban chỉ huy quyết định giao cho đồng chí Tùng thực hiện nhiệm vụ này.

Sáng ngày 02/7, đồng chí Tùng hóa trang thành công an dịch ra nhà cơ sở cách đồn 700 mét chờ thời cơ gặp đồng chí Hạnh là nội tuyến trong đồn. Mãi đến 10 giờ, đồng chí Hạnh mới dụ được tên trưởng đồn cùng một số lính đi ra ngoài xóm cách



Trại biệt kích biên phòng Dân Nam đóng tại quận An Phú, do đại úy Daniel Marvin chỉ huy năm 1965-1966. Trại biệt kích này là lực lượng nòng cốt của Mỹ ngụy phục vụ cho việc tiếp ứng các đồn của lính Mỹ ngụy đóng ở An Phú và Tân Châu.

Ảnh: Tư liệu sưu tầm.

đồn hơn cây số về hướng Tân Châu để tổ chức ăn nhậu. Hạnh lại trở về đồn sai thêm một số lính nữa đi mua gà, đi ra đồn bắn chim về làm mồi nhậu. Số lính còn lại trong đồn khoảng 10 tên. Hạnh thấy có thể hành động được nên anh liền thông báo cho đồng chí Năm Thảo là chỉ ủy viên chi bộ xã Vĩnh Hòa làm nhiệm vụ liên lạc cho trận đánh. Nhận được tin từ đồng chí Năm Thảo, đồng chí Tùng rời nhà cơ sở đi vào đồn.

Đồng chí Tùng vừa đến cửa đồn, Hạnh từ trong đồn chạy ra mời vào. Ngay lúc đó có đoàn xe của tên Biệt đại đội trưởng từ Vĩnh Xương âm âm chạy xuống ghé vào đồn Tân An để kiểm tra quân lính. Hạnh kêu Tùng vọt ra ngoài lánh mặt. Đồng chí Tùng vừa đi khỏi đồn khoảng 100 mét thì đoàn xe tên Biệt trưởng vừa đến. Đi vào đồn, thấy vắng lính, tên Biệt đại đội trưởng bắn vài tiếng súng nhằm quy tập lính trở về. Tuy nhiên, lực lượng ta nghĩ rằng đó là tiếng súng báo hiệu, liền cho lực lượng xuất phát áp sát đánh chiếm đồn. Tuy nhiên, khi hành quân đến cách đồn khoảng 200 mét, gặp một đồng chí Tám Hùng là du kích mật của ta ở tại địa phương hóa trang đi cất cỏ, báo tình hình không phải súng lệnh của ta mà là tiếng súng bắn quy tập quân lính của tên đại đội trưởng địch từ Vĩnh Xương xuống kiểm tra. Nghe vậy, lực lượng của ta tiếp tục rút lui ém quân chờ thời cơ.

Kiểm ra đồn khoảng 15 phút, tên Biệt đại đội trưởng lên xe rút đi về quận. Khoảng 15 giờ, đồng chí Hạnh nội tuyến trong đồn tiếp tục tìm cách rủ tên Tề đồn trưởng đi nhậu. Hạnh, Tề và 7 tên lính đi theo bảo vệ Tề ra khỏi đồn. Khi đang tổ chức cuộc nhậu, Hạnh giả bộ đi bắn chim làm mồi nhậu và trở lại đồn. Về đồn, Hạnh tiếp tục sai thêm một tên lính nữa đi mua gà để đãi bạn ở vùng IV Cần Thơ lên chơi. Thêm 2, 3 tên lính nữa ra khỏi đồn. Năm Thảo báo cáo cho đồng chí Tùng đang ẩn tránh để tiếp tục vào đồn. Đến cổng đồn, Hạnh nội tuyến của ta trong đồn ra đón, dẫn đồng chí Tùng vào đồn. Đồng chí Tùng không đi vào trong doanh trại mà đi lại gần lô cốt số 1 (lô cốt hướng về Vĩnh Xương). Hạnh bảo tên lính gác ở lô cốt này đi mua gà. Đồng chí Tùng đưa cho tên lính này 50 đồng, tên lính bỏ súng đi ra khỏi đồn. Lúc này đồng chí Sơn (Sóc) được đưa vào đồn từ trước nhảy lên lô cốt cầm súng gác thay tên lính đi mua gà. Hạnh bỏ vào nhà ở, để đồng chí Tùng đứng ở bờ tường sát cổng. Lúc này trời mưa. Đồng chí Hạnh bảo đồng chí Tùng chạy vào lô cốt trú mưa. Đồng chí Tùng liền chạy vào lô cốt 2 (lô cốt có 2 tầng). Đồng chí Tùng leo lên tầng trên có khẩu trung liên, thấy không có ai, đồng chí lại xuống tầng

dưới, gắp một khẩu Thomsom và túi đạn trung liên, đồng chí lấy mang lên tầng trên. Lúc này theo tin cơ sở, lực lượng ta đã vận động bố trí sát đồn. Nhìn lên lô cốt, anh em ém quân đã nhận được tín hiệu của đồng chí Tùng. Ở trong nhà, đồng chí Hạnh cũng đã báo hiệu cho đồng chí Tùng biết sắp sửa hành động. Đồng chí Hạnh xách súng chạy lên lô cốt số 3.

Nhìn xuống dãy nhà thấy hai tên lính giữ hai khẩu trung liên đang đánh cờ, đồng chí Tùng quay nòng súng bắn một loạt hạ hai tên. Cùng lúc đó đồng chí Hạnh, Sơn tiêu diệt các tên lính trong nhà chạy ra khi nghe tiếng súng nổ.

Nghe tiếng súng nổ ở đồn, tên Tề đồn trưởng dẫn toán lính đang nhậu chạy cạy theo đường mòn phía xếp Cỏ Găn về đồn. Gần tới đồn bị lực lượng của ta bắn ngăn chặn. Địch vừa nổ súng yếu ớt vừa rút chạy về hướng Nam (khu Trù mật Tân An). Một tên khác chạy đường chính vào đồn, bị lực lượng ta bắt sống.

Sau khi tên Tề dẫn lính bỏ chạy, quân ta tràn vào đồn. Theo hướng dẫn của Hạnh, ta đã thu toàn bộ vũ khí và đồ dùng quân sự trong đồn. Khoảng 1 giờ sau, khi im tiếng súng, tàu địch từ Vĩnh Xương theo sông Tiền xuống tới ngang đồn. Nghe tiếng súng từ bờ sông bắn vào hướng đồn Tân An, để bảo toàn lực lượng, theo lệnh của đồng chí Tư Nam tiểu đoàn trưởng toàn bộ lực lượng của ta bỏ đồn rút về căn cứ. Trận đánh kết thúc lúc gần 17 giờ cùng ngày. Sau gần 10 phút nổ súng, ta làm chủ hoàn toàn đồn Tân An, tiêu diệt tại chỗ 4 tên địch, bắt sống 1 tên, thu 19 súng và rất nhiều đạn dược cùng đồ quân dụng.



Lực lượng Mỹ nguy năm 1965 - 1966 ở chi khu An Phú thực hiện những cuộc tuần tra trên sông. Ảnh: Tư liệu sưu tầm.

Trận đánh địch kết hợp với công tác binh vận lấy đồn Tân An của lực lượng vũ trang An Giang trong những ngày đầu phong trào đồng khởi đã giành được thắng lợi trọn vẹn. Ta thu nhiều súng đạn và quân trang. Phía ta không bị thương vong; tổn thất đạn dược rất ít. Đây là trận đánh có ý nghĩa quan trọng trong giai đoạn kháng chiến lúc bấy giờ, vì thời gian này địch tăng cường bình định, lập ấp chiến lược hòng kiểm soát nhân dân và tách lực lượng của ta ra khỏi dân. Thắng lợi của trận đánh đã cổ vũ tinh thần của lực lượng vũ trang An Giang. Sau trận để mất đồn Tân An, bọn địch quanh vùng Phú Châu hết sức hoang mang. Một số đồn nhỏ địch phải rút bỏ, co cụm lại, địa bàn của ta được mở rộng, tạo thế và lực để tiểu đoàn 510 nói riêng và lực lượng vũ trang An Giang, lực lượng cách mạng nói chung mở rộng vùng hoạt động./

N.N

CHÙA TRONG ĐỜI SỐNG...

(Tiếp theo trang 19)

Các tăng mới nhập tu gọi là các Sa Di. Trong thời gian tu các Sa Di chủ yếu là học kinh, giáo lý nhà Phật, đồng thời học chữ Khmer do vị Sư cả trong chùa giảng dạy. Các tăng ở chùa đều sinh hoạt theo lịch mà chùa đã quy định như 4 giờ sáng phải lên chánh điện bái phật và tụng kinh, điểm tâm và học kinh, học chữ dân tộc, 10 giờ đến 10 giờ 30 là đi khát thực, 11 giờ tập trung tại sala chhan dùng cơm trưa, 5 giờ chiều bái phật, mọi sinh hoạt đều theo tiếng keng báo hiệu của chùa.

Trong thời gian các Sa Di tu trong chùa gia đình được tới thăm bình thường, nhưng các Sa Di và người thân trong gia đình khi thăm hỏi phải giữ một khoảng cách thể hiện sự kính trọng đối với những người tu. Ngoài ra các Sa Di cũng được phép về thăm nhà sau khi được sự đồng ý của vị trụ trì.

Đời sống tinh thần của đồng bào Khmer hết sức phong phú và luôn gắn bó với tôn giáo, với ngôi chùa từ lúc lọt lòng đến lúc từ già cõi đời. Chùa còn là nơi chứa đựng giá trị văn hóa kiến trúc, mỹ thuật dân gian, dân ca, chính vì thế chúng ta cần phát huy tích cực vai trò của nhà chùa trong việc bảo vệ các di sản văn hóa, bảo tồn, phát huy các giá trị phong tục tập quán, các giá trị văn hóa tích cực, đồng thời cũng ngăn chặn, bài trừ văn hóa tín ngưỡng lạc hậu, trái với phong tục tập quán tốt đẹp của dân tộc Khmer, trái với chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước.

T.V

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Kỹ yếu bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc trong đồng bào thiểu số Khmer huyện Tịnh Biên – tỉnh An Giang
2. Giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa Khmer Tri Tôn.
3. Lê Hương – Người Việt gốc Miên.